

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 6.2.2015
COM(2015) 45 final

2015/0028 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,
millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1007/2009 hülgetoodetega kauplemise kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 1007/2009 hülgetoodetega kauplemise kohta (edaspidi „algmäärus”) nähakse ette üldine keeld kõnealuste toodete turule laskmisele liidus. Algmääruks on sätestatud üldisest keelust erand sellistele hülgetoodetele, mis on saadud inuitide ja muude põlisrahvaste kogukondade traditsioonilisel hülgejahil elatise saamiseks kütitud hüljestest (edaspidi „põlisrahvaste erand”). Selles on erandid ka selliste hülgetoodete impordi suhtes, mis on saadud üksnes mere elusressursside säästva majandamise eesmärgil peetud jahil mittetulunduslikul eesmärgil kütitud hüljestest (edaspidi „mereressursse säästev erand”), ning impordi suhtes, mis on juhuslikku laadi ja hõlmab eranditult tooteid, mis on ette nähtud reisijate või nende perekonnaliikmete isiklikuks kasutuseks. Komisjoni 10. augusti 2010. aasta rakendusmääruses (EL) nr 737/2010 on sätestatud algmääruse üksikasjalikud rakenduseeskirjad (edaspidi „rakendusmäärus”).

Kanada ja Norra vaidlustasid mõlemad õigusaktid („ELi hülgetoodetega kauplemise kord”) Maailma Kaubandusorganisatsioonis (WTO) vaidluses „Euroopa ühendused – hülgetoodete impordi ja turustamist keelustavad meetmed” (DS400 ja DS401). 18. juunil 2014 võttis WTO vaidluste lahendamise organ vastu vaekogu ja apellatsioonikogu aruande. Kuigi WTO aruannetes nenditi, et hülgetoodete keelustamist võib põhimõtteliselt õigustada murega loomade heaolu pärast, vaidlustati kaks erandit, põlisrahvaste erand ja mereressursse säästev erand. Leiti, et mereressursse säästev erand ei ole põhjendatud, sest kaubandusliku hülgejahi ja mereressursse säästva erandi kohase hülgejahi (väikese ulatusega, mittetulunduslik) kaubandusliku mõõtme võimalik erinevus ei olnud erandi põhjendamiseks piisav. Põlisrahvaste erandi suhtes otsustas apellatsioonikogu, et kuigi erand on põhimõtteliselt õiguspärane, kujutab mõni element selle ülesehituses ja kohaldamises endast „meelevaldset ja õigustamatut diskrimineerimist”.

10. juulil 2014 teavitas Euroopa Liit vaidluste lahendamise organit oma kavatsusest rakendada kõnealuse vaidluse puhul kõnealuse organi soovitusi ja otsuseid viisil, mille puhul võetakse arvesse WTO raames võetud kohustusi.

5. septembril 2014 leppisid Euroopa Liit, Kanada ja Norra kokku, et mõistlik ajavahemik vaidluste lahendamise organi soovitude ja otsuste rakendamiseks oleks 16 kuud. Seega lõpeb asjaomane mõistlik ajavahemik 18. oktoobril 2015.

Käesoleva seadusandliku ettepaneku eesmärk on rakendada vaidluste lahendamise organi soovitusi ja otsuseid, võttes arvesse algmäärust. Samuti luuakse sellega õiguslik alus määruse (EL) nr 737/2010 kooskõlla viimiseks nimetatud otsustega. Mereressursse säästva erandi suhtes väljendatud mure lahendamiseks jäeti nimetatud erand määrusest välja. Põlisrahvaste erandi ülesehituse ja rakendamisega seotud probleemide lahendamiseks muudeti erandit, eelkõige sidudes selle kasutamise loomade heaolu nõuete järgimisega ja kehtestades hülgetoodete turulelaskmise piirmäära, kui jahi ulatus või muud asjaolud annavad alust arvata, et jaht on läbi viidud peamiselt kaubanduslikel eesmärkidel. Lisaks teevad komisjoni eksperdid koostööd Kanada ekspertidega, et luua vajalik atesteerimissüsteem, et võimaldada Kanada inuitidel kasutada põlisrahvaste erandit ELi hülgetoodetega kauplemise korra raames.

Käesolevat algatust on vaja kasutada ka selleks, et viia määruse (EÜ) nr 1007/2009 kohane viide kontrolliga regulatiivmenetlusele kooskõlla Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping”) artikliga 290. Arvestades WTO otsuste järgimiseks ette nähtud tihedat ajakava ning selleks, et võimaldada seadusandjal ettepanek kiiresti vastu võtta, esitas komisjon käesolevas ettepanekus delegeeritud volituste kestusega seoses parlamendi

muudatusettepaneku, mis on esitatud seoses ettepanekuga COM (2013)451 (see ettepanek hõlmas ka määruse 1007/2009 vastavusseviimise).

2. HUVITATUD ISIKUTEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJUHINNANGU TULEMUSED

Mõju hinnangut ei tehtud, kuna kõnealune meede ei kujuta endast uue põhimõttega seotud algatust, vaid on vajalik selleks, et viia ELi õigusaktid vastavusse WTO eeskirjadega, tagades seeläbi liidu rahvusvaheliste kohustuste täitmise. Käesolevas ettepanekus esitatud piiratud muudatused ei nõudnud uut mõjuhinnangut võrreldes selle mõjuhinnanguga, mis tehti enne algmääruse vastuvõtmist 2009. aastal.

3. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

- Õiguslik alus

Käesoleva ettepaneku õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikkel 114, mis oli ka selle määruse õiguslik alus, mida muudetakse käesoleva ettepanekuga. Kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 114 võtavad Euroopa Parlament ja nõukogu seadusandliku tavamenetluse kohaselt ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega liikmesriikides nii õiguskui ka haldusnormide ühtlustamiseks meetmed, mille eesmärk on siseturu rajamine ja selle toimimine. Algmäärus võeti vastu eesmärgiga kõrvaldada siseturu toimimiselt takistused, mille põhjustasid erinevused riiklikes meetmetes, millega reguleeriti hülgetoodetega kauplemist.

- Subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõte

Algmääruse vastavusse viimine WTO vaidluste lahendamise organi poolt vastu võetud soovitude ja otsustega on võimalik ainult algmäärust muutes, võttes arvesse vaidlustatud asjaolusid. Käesolev ettepanek ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik, et saavutada vaidlustatud meetme vastavus WTO nõuetele.

- Õigusakti valik

Kavandatud õigusakt: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus.

Muud õigusaktid ei oleks asjakohased, kuna määrust saab muuta üksnes sama õigusaktiga, st määrusega.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta Euroopa Liidu eelarvet.

5. TÄIENDAV TEAVE

Ei kohaldata

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1007/2009 hülgetoodetega kauplemise kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1007/2009² võeti vastu eesmärgiga kõrvaldada siseturu toimimiselt takistused, mille põhjustasid erinevused riiklikes meetmetes, millega reguleeriti hülgetoodetega kauplemist. Need meetmed võeti vastusena üldsuse murele, et hüljeste tapmisel ei võeta arvesse loomade heaolu aspekti ning et turul olevad tooted võivad olla valmistatud loomadest, kelle tapmisega kaasnesid ülemäärane valu, stress, hirm ja muud kannatused. Seda, et mure on põhjendatud, kinnitasid ka teaduslikud tõendid, mis näitasid, et tõeliselt humaanse surmamise meetodit ei saa järjepidevalt ja tõhusalt kohaldada ja rakendada konkreetsetes tingimustes, kus hülgejaht toimub. Probleemi leevendamiseks kehtestati määrusega (EÜ) nr 1007/2009 üldine keeld hülgetoodete turulelaskmise suhtes.
- (2) Samas on hülgejaht lahutamatu osa inuittide ja muude põlisrahvaste kogukondade kultuurist ja identiteedist ning annab olulise panuse nende elatise teenimisse. Seepärast ei põhjusta inuittide ja muude põlisrahvaste kogukondade hülgejaht avalikkusele samasugust muret kui jaht, mida peetakse peamiselt kaubanduslikel eesmärkidel. Lisaks on üldiselt tunnustatud, et inuittide ja muude põlisrahvaste kogukondade põhi- ja sotsiaalseid huve ei tohiks kahjustada, nagu on sätestatud ÜRO põlisrahvaste õiguste deklaratsioonis ja muudes rahvusvahelistes õigusaktides. Seepärast võimaldab

¹ ELT C [...], [...], lk [...].

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1007/2009, 16. september 2009, hülgetoodetega kauplemise kohta (ELT L 286, 31.10.2009, lk 36).

määrus (EÜ) nr 1007/2009 erandina inuitide ja muude põlisrahvaste kogukondade traditsioonilisel hülgejahil elatise saamiseks kütitud hüljestest valmistatud hülgetooteid turule lasta.

- (3) Tõeliselt humaanse surmamise meetodit ei ole võimalik inuitide ja muude põlisrahvaste kogukondade peetaval jahil tõhusalt ja järjekindlalt kasutada, nagu ei ole see võimalik ka muul hülgejahil. Siiski on määruse (EÜ) nr 1007/2009 eesmärki arvestades asjakohane muuta tingimuslikuks selliste hülgetoodete liidu turule laskmine, mis on saadud inuitide ja muude põlisrahvaste kogukondade traditsioonilisel hülgejahil kütitud hüljestest, seades tingimuseks, et jahti peetakse viisil, mis vähendab kütitavate loomade valu, stressi, hirmu või muid kannatusi võimalikult suures ulatuses, võttes samal ajal arvesse inuitide ja muude põlisrahvaste kogukondade traditsioonilist eluviisi ja elatise teenimise vajadusi. Erandi andmisel hülgetoodetele, mis on saadud inuitide ja muude põlisrahvaste kogukondade traditsioonilisel hülgejahil kütitud hüljestest, tuleks piirduda sellise jahiga, mida peetakse neile kogukondadele elatise saamiseks, mitte peamiselt kaubanduslikel eesmärkidel. Seega peaks komisjonil olema võimalik piirata kõnealuse erandi alusel turule lastavate hülgetoodete kogust, kui see on vajalik, et vältida erandi kasutamist selliste toodete puhul, mis on saadud peamiselt kaubanduslikel eesmärkidel peetaval jahil kütitud hüljestest.

- (4) Määruse (EÜ) nr 1007/2009 alusel lubatakse turule lasta ka selliseid hülgetooteid, mis on saadud jahil, mille ainus eesmärk on mereressursside säästev majandamine. Tunnustades mereressursside säästva majandamise eesmärgil peetava jahti tähtsust, võib praktikas siiski olla raske eristada sellist jahti suuremahulisest, peamiselt kaubanduslikel eesmärkidel peetavast hülgejahist. See võib kaasa tuua põhjendamatu diskrimineerimist asjaomaste hülgetoodete vahel. Seetõttu ei tuleks seda erandit enam ette näha. See ei piira liikmesriikide õigust jätkuvalt reguleerida mere elusressursside majandamise eesmärgil peetavat jahti.
- (5) Selleks, et näha ette hülgetoodete turulelaskmise üksikasjalikud eeskirjad, tuleks komisjonile anda õigus võtta vastu õigusakte vastavalt aluslepingu artiklile 290. On eriti oluline, et komisjon viiks läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil. Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel peaks komisjon tagama asjaomaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning asjakohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- (6) Seetõttu tuleks määrust (EÜ) nr 1007/2009 vastavalt muuta,
- ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EÜ) nr 1007/2009 muudetakse järgmiselt.

- (1) Artikkel 3 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 3

Turulelaskmise tingimused

1. Hülgetoodete turulelaskmine on lubatud üksnes juhul, kui need tooted on saadud inuitide ja muude põlisrahvaste kogukondade jahil kütitud hüljestest, eeldusel et täidetud on kõik järgmised tingimused:
 - (a) jahti peab traditsiooniliselt kogukond;
 - (b) jaht aitab kogukondadel saada elatist ning seda ei peeta peamiselt kaubanduslikul eesmärgil;
 - (c) jaht on korraldatud viisil, mis vähendab kütitavate loomade valu, stressi, hirmu või muid kannatusi võimalikult suures ulatuses, võttes arvesse kogukondade traditsioonilist eluviisi ja elatise teenimise vajadust.

Importtoodete jaoks kehtivad eespool sätestatud tingimused importimise ajal või kohas.

2. Hülgetoodete importi lubatakse ka siis, kui see on juhuslikku laadi ja hõlmab eranditult kaupu, mis on ette nähtud reisijate või nende perekonnaliikmete isiklikuks kasutamiseks. Selliste kaupade laad ega kogus ei tohi olla selline, mis osutab impordi kaubanduslikule otstarbele.
3. Lõigete 1 ja 2 kohaldamine ei või kahjustada käesoleva määruse eesmärgi saavutamist.

4. Komisjonile antakse õigus võtta kooskõlas artikliga 4a vastu delegeeritud õigusakte, et kehtestada üksikasjalikud eeskirjad hülgetoodete turulelaskmiseks vastavalt lõigetele 1 ja 2.
5. Kui jahitud hüljeste arv, vastavalt lõikele 1 turule lastud hülgetoodete kogus või muud asjaolud viitavad, et jahipidamine toimub peamiselt kaubanduslikel eesmärkidel, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 4 vastu delegeeritud õigusakte, et piirata sellise jahi tulemusena saadud toodete kogust, mida võib turule lasta.
6. Komisjon annab välja tehnilised juhendmaterjalid soovitustega, milliseid koondnomenklatuuri koodi võib kasutada käesolevas artiklis käsitletud hülgetoodete tähistamiseks.”

(2) Lisatakse artikkel 4a:

*„Artikkel 4a
Delegeerimine*

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artiklis 3 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates [*lisada kuupäev – käesoleva määruse jõustumise kuupäev*]. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite, tehes seda hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklis 3 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle üheaegselt teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

5. Artikli 3 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.”

- (3) Artikkel 5 jäetakse välja.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja